

Vědy a filosofie

S jistou nadsázkou by bylo možno říci, že vědy – ač se zpočátku v naprosté většině vydělily z filosofie – se orientovaly na své vlastní osvětí a že tím ztratily onen „jeden svět“, který je – podle Hérakleita – společný všem bdícím (takže všechny vědy resp. vědci, pokud nejsou filosoficky orientováni a vzděláni, ztratili něco z oné žádoucí „bdělosti“, která jediná garantuje náš přístup ke skutečnému světu. Filosofičnost vědců a vědy tedy má zachránit onen „jeden svět“, společný všem bdícím. Tím je také upřesněno, do jaké míry je vnitřní konsenzus ve jednotlivých odborných vědách vposledu možný a žádoucí. Není pochyb o tom, že přispívá k metodičnosti a efektivitě vědeckého zkoumání, ale zároveň znamená ztrátu přístupu ke světu v celku (raději než ke „jsoucím vcelku“, protože bychom se nejprve museli dorozumět v tom, jak rozumět onomu „jsoucím“, jsočnosti, jestotě, bytí atd.). – Bylo by ovšem velkým omylem se domnívat, že na rozdíl od odborných věd filosofie onen „svět vcelku“ prostě „má“. Právě to, že tento svět vcelku „nemá“, znamená, že to co je všem filosofům a všem filosofickým společné, není jejich „základ“ či jejich „východisko“, jejich „principy“ a metody“ (čímž vším disponují), nýbrž jejich „cíl“ (tedy to, čím nedisponují, co jim není „dáno“). Tím je třeba doplnit Hérakleitovu myšlenku. A tato „ne-danost“ světa vcelku (to jest: skutečného, opravdového, pravého světa, tj. světa „vpravdě“) jen založena a garantována zejména tím, že k tomuto skutečnému světu náleží mnoho skutečností, které vedle svých „daností“ („jsoucností“) mají také nepředmětnou, nedanou stránku, a že k němu (totiž k „celku“, už asi ne ke „světu vcelku“) náleží také ryzí nepředmětnost (tj. všechny ony nás oslovující „nepředmětné výzvy“ atd.)

(Praha, 960809-3.)